

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XII. TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
Štev. 18 UPRAVE 28-67
POŠTNI CEKOVNI RAČUN IL409

Maribor, ponedeljek 25. januarja 1939

NAROČNINA NA MESECE:
Prejemcu v upravi ali po pošti 10.— din,
dostavljen na dom 12.— din, tujina 25.— din

Cena
din 1.—

Zadnji dan cianovega obiska

Lov na posestvu kneza namestnika v Sremu — Obisk na razstavi italijanskih knjig in v domu JRZ — Večerja v Belem dvoru — Slovo in odhod z glavne postaje v Beogradu — Uradno poročilo o razgovorih

BEograd, 23. januarja. Italijanski zunanji minister grof Ciano je bil večeraj dopoldne gost kneza Pavla v gradiču Petroviću v Sremu, kjer se je udeležil lova. Na tem lovu so bili poleg Nj. Vis. kneza Pavla in grofa Ciana tudi dr. Stojadinović, italijanski veleposlanik Butti, še kabineta Natali in drugi odličniki. Popoldne se je grof Ciano vrnil v Beograd, kjer je ob 15.30 obiskal razstavo italijanskih knjig v paviljonu društva »Cvijeta Zuzorić«. Ob 18. uri je prišel v prostore glavnega odbora JRZ, kjer so ga pričakovali uniformirani člani Jugorasa, člani akademskega kluba »Slovanski jug« itd. Navzočni so bili tudi italijanski in naši novinarji. Prvi je pozdravil tu grofa Ciano predsednik beograjske organizacije JRZ Diura Janković, nato pa zastopnik Jugorasa Bruno Delsingter ter zastopnik akademikov Aleksa Simić. Zvečer je bil grof Ciano na večerji pri Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, ob 23.30 se je pa odpoštel s svojim spremstvom nazaj v Rim. Na postaji so se poslovili od njega dr. Stojadinović in mnogi drugi dostojanstveniki.

GOVOR GROFA CIANA.

BEograd, 23. januarja. Na pozdrave, ki so bili večeraj izrečeni grofu Ciano v prostorih glavnega odbora JRZ v Beogradu, je odgovoril gost s sledečimi besedami:

»Zahvaljujem se gospodu predsedniku Jankoviću za pozdravne besede, kakor tudi zastopniku dijaštva, organiziranega v organizaciji »Slovanski jug«, in jugoslovanskemu delavstvu, včlanjenemu v Jugoraso. Vi vsi ste izrekli besede, ki so mi segle v srce ter so me globoko ganile. Zahvaliti se vam hočem tudi za to, da ste me sprejeli, mene tujca, v vašem strankinem domu. Vem, s kakšno obzirnostjo se varuje življenje v kaki stranki, in vem, kaj pomeni, če v prostore stranke pride kdo, ki ni iz stranke. Vi ste me tu sprejeli popolnoma priščen in prijateljsko. Tu vidim italijanske zastave in znake svoje stranke. Toda pri tem gledam v tej dvorani tudi stilo, ki kaže mojega voditelja Mussolinija in našega voditelja dr. Stojadinovića, do katerega mi Italijani gojimo najlepše in najiskrenejše simpatije. Vidim v tej dvorani združeno mladino ter čujem utripe njenih čustev. Vidim tu zbrane jugoslovanske delavce. Tu je vaš voditelj dr. Stojadinović. S to združeno mladino in delavstvom, polnim idealizma v stranki, kakršna je vaša, se počutim kot doma. Vi, gospod predsednik, ste govorili o italijansko-jugoslovanskem prijateljstvu. To prijateljstvo je obseženo v protokolih, ki sva jih podpisala pred dvema letoma v Beogradu jaz in dr. M. Stojadinović. Niti dve leti nista še minili, pa so se že pokazali prvi uspehi. Vsi ti uspehi kažejo, da sta oba voditelja, Mussolini in dr. Stojadinović, spravila v gibanje sile, ki so že prej utripale v dušah obeh ljudstev.

Razvoj tega našega sodelovanja v bodčnosti bo še večji, bo velik, ker je to naša volja in volja našega naroda. Mi vemo, da je to sodelovanje potrebno obojima ljudstvom, mi vemo, da je to sodelovanje potrebno za varstvo in ohranitev trajnega mira. Mi — dve mladi ljudstvi — hočemo doseči sporazum, da bomo lahko pripravili prihodovni vprašanja, ki bi se lahko pojavila v svetu. V tem duhu je ustvarjeno naše prijateljstvo in v tem duhu se bo razvijalo. Zahvaljujem se vam za sprejem, tako priščen in bratski, ki ga je pripravilo meni jugoslovansko ljudstvo. Ko se bom zopet vrnil v Rim in bom svojemu Duceju podal poročilo, mi bom dejal, da sem v jugoslovanski mladini in v jugoslovanskem delavstvu in povsod občutil globoko vdanost in prijateljstvo do italijanskega naroda in fašističnega sveta! Dovolite samo, da s tega mesta poslijem pozdrave jugoslovanskemu kralju Petru II., knezu na-

mestniku Pavlu ter da pozdravim vašega voditelja predsednika vlade dr. Stojadinovića.

Grof Ciano je zaključil svoj govor z vzklikom: »Živela Jugoslavija!«

URADNO POROČILO.

BEograd, 23. januarja. O obisku italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana je bilo izdano večeraj sledeče uradno poročilo: »Prijateljski obisk, ki ga je naredil italijanski minister zun. zadev, grof Ciano, pri predsedniku jugoslovanske vlade

in ministru za zunanje zadeve dr. Milanu Stojadinoviću, je dal možnost za vsestransko izmenjavo pogledov, ki je bila prežeta z največjo priščenostjo. Oba državnika sta mogla tudi ob tej priliki ugovoriti z zadovoljstvom brezhibno poslovanje, kakor tudi srečne posledice italijansko-jugoslovanskega pakta z dne 26. marca 1937, ki je eden osnovnih elementov politike obeh držav. Istočasno sta oba državnika razpravljala o položaju v raznih delih Evrope, ki se tičejo Italije in Jugoslavije ter sta ugovorila skupno voljo, da obe državi nadaljujeta in poglobita svoje sodelovanje za ureditev mira in reda v tem delu Evrope in sporazumu z vsemi zainteresiranimi državami, kakor tudi v zvezi z manifestacijami v državah, ki so sosedne Jugoslaviji, katere manifestacije so v Jugoslaviji našle ugoden odmev. V to sodelovanje prinaša Italija konstruktiven duh osi Rim-Berlin. Ob tej priliki sta oba državnika razpravljala tudi o gospodarskih vprašanjih ter sta ugovorila, da se gospodarski obeh držav dopolnjujeta in da obstajajo tudi na tem področju velike in široke možnosti ter sta zato obe vladi sklenili, da bosta v čim tesnejšem stiku delali na novem ustvarjanju.

Enako uradno poročilo o sestanku je bilo izdano večeraj tudi v Rimu.

Pohod proti Barceloni

VČERAJ IN DANES SO ZAVZELI NATIONALISTI CELO VRSTO MEST IN KRAJEV IN NAPREDUJEJO TUDI OB PIRENEJH. — PRED OBKOLITVIJO BARCELONE.

SALAMANCA, 23. januarja. Po zadnjih nacionalističnih poročilih z bojišča nadaljuje čete generala Franca svoj pohod proti Barceloni. Vojska generala Yague je zavzela zopet več krajev južnozahodno od Barcelone. Nacionalisti so zasedli tudi mesto Villa Franca de Panades, ki se je vdalo brez boja. Navarska divizija je zavzela kraj Sv. Jaime in St. Saturnino. Proti Artesi prodirajoča divizija je napredovala večeraj za 9 km. Nacionalisti stoje že pred Mansero, 21 km od Barcelone. Dosegli so nacionalisti ujeli nad 50.000 republikancev, ne všteti ujetnike zadnjih treh dni.

LERIDA, 23. januarja. Avala. Radio Nacional poroča, da so nacionalistične čete zopet napredovale za 15 milj. 150 tisoč falangistov je vdrlo v dolino reke Siobregate in jo že arekoračijo v smeri proti vzhodu, medtem ko se blijejo srditi boji za Mansero. Nacionalisti so zavzeli danes Capellades, Cordello in Martorell. Čete pod poveljstvom generala Grabesa so prodirle do kraja Seo de Urgel in prodirajo dalje vzdolž Prenejev, da ločijo Barcelono od Francije.

BARCELONA, 23. januarja. Na odseku fronte zahodno od Villeneuve so v teku silni protinapadi republikanskih čet. Namen teh napadov je zadržati nacionaliste in omogočiti dograditev zadnje obrambne črte pred Barcelono. Poveljstvo čet za obrambo Barcelone je izdalo sinoči obvestilo, v katerem pravi, da so se bili večeraj ves dan srditi boji s četami generala Franca in njegovimi tujnimi formacijami. Proti večeru se je posrečilo nacionalistom napredovanje pri Igualadi. Večeraj je bombardiralo Barcelono 8 trimotornih bombnikov tipa »Savola«, pozneje so pa prileteli nad mesto 4 nemški bombniki. Pri teh napadih je bilo 30 ljudi ubitih, 75 pa ranjenih. Potoplen je bil tudi

neki angleški parnik, natovorjen z žitom. BARCELONA, 23. jan. V teku 36 ur je bila Barcelona 19krat napadena od letal generala Franca. Število mrtvih se še ne da preccniti. Samo v pristanišču je 30 mrtvih, med njimi 6 Grkov. Pet angleških ladij je težko poškodovanih. Tudi Valencija so bombardirali. V Barceloni je bilo razglašeno obsešno stanje. Zapre so vse trgovine in trgovce, razen trgovin z živili in trgovin za municijo.

BURGOS, 23.-jan. Vlada je izdala poročilo, v katerem pravi, da je v zadnjem času, posebno v petek ponoči, prispelo veliko vojnega materiala v Barcelono iz Francije, med tem tudi 22 tankov.

PARIZ, 23. januarja. Francoska vlada je odbila prošnjo republikanskega poslanika v Parizu za odprte meje na Pirenejih. Vojaški strokovnjaki zatrjujejo, da bo ta teden odločen za usodo španske vojne. Republikanska vlada v Barceloni se je sestala v soboto ob 21. uri k seji, o kateri pa ni bilo izdano nobeno poročilo. Večina članov vlade je že odpotovala v Valencijo in Madrid, kamor odvažajo tudi razne arhive. Od danes je ustavljen v Barceloni ves obrat v industriji in vsi delavci so odposlani na fronto. Obratujejo samo vodovod, elektrarna in tiskarne. Zaradi navala beguncev se čuti vedno bolj pomanjkanje hrane. V predmestjih grade mrzlično utrdbe. Vodstvo ljudske stranke je izdalo razglas, v katerem pravi, da razpolagajo republikanci v Barceloni sicer samo s polovico materiala kakor nacionalisti, da jih bo nasprotnik tudi lahko masakriral, pustili pa ne bodo.

VAJE V GIBALTARJU.

GIBALTAR, 23. jan. Sinoči je bila velika vojaška vaja s popolno zatemnitvijo trdnjav.

Zapiski

Prodiranje Nemčije v Južno Ameriko

Nemčiji je uspelo, na nekaterih južno-ameriških trgih nadvladati Anglijo in USA, zlasti v Braziliji, kjer se je nemški delež na brazilskem uvozu zvišal od 1. 1929. s 13% na 24% v letu 1937., medtem ko je angleški delež v istem času padel z 19% na 12%. Podobno v Chile, Venezueli in Peru.

Novo letalske zveze

V Domu letalcev v Berlinu je zasedalo sredi januarja 70 zastopnikov tri in dvajsetih letalskih družb v mednarodni tarifni in prometni letalski komisiji, da bi sestavili nov letalski vozni red za naslednjo sezono. Zastopniki so podali več predlogov za razširjenje dosežanih letalskih zvez, tako meddržavnih kakor prekomorskih; ki jih vzdržujejo zlasti Deutsche Lufthansa, Air France, holandska KLN in British Airways. Glavno pa gre za tarife. Danes je na svetu 450 letalskih zvez: v Evropi 210, v Ameriki 120, v Afriki 54, v Aziji 45 in v Avstraliji 21. To je seveda zimsko stanje, ki je proti polni sezoni oslabljeno približno za tretjino, v Evropi skoro za polovico.

Edina težava ameriškega oboroževanja

Roosevelt je v razgovoru z novinarji izrazil mnenje, da ima Amerika dovolj tovarov za izvedbo novega oboroževalnega načrta, čeprav bodo morale nekatere tovarne delati v dveh ali pa treh izmenjavah. Edina težava je v tem, dobiti dovoljno število spretnih delavcev. Vendar pa zadostuje, če ima vsako oboroževalno podjetje vsaj 15% dobro izurjenih delovnih sil. Ostalih 85% ne bo težko vključiti v produkcijski proces z izkoriščanjem delavcev avtomobilske industrije in v drugih strok. Kolikor gre za proizvodnjo potrebnih topov, sodi Roosevelt, da je kapaciteta tovarov zadostna.

Težka dediščina vojne

Po poročilih angleškega pokojninskega ministra sprejema danes še vedno 904.700 oseb vojno pokojnino, kar pomeni vsoto 40.200.000 funtov letno. Število vojnih upokojencev sicer stalno pada z umiranjem bivših bojnikov, toda na njihovo mesto prihajajo vojne vdove in sirote.

Zveza narodov v angleških očeh

Danes je Zveza narodov podobna v svoje računske probleme zamaknjenemu Arhimedu, ki je zaklical prihrumecu rimskemu legionarju: Noli turbare circulos meos! Ali pa že hočete: Zveza narodov, ki ni namenjena za brzino, marveč prej spominja na parni valjar, čigar vloga je, da se skromno in počasi vrača na isti teren, da ga utrdi in tako zgradi pot bodočim generacijam. To njeno upanje v samo sebe in njena vztrajnost s »stisnjenimi zobmi« zasluži naše iskrene simpatije in občudovanje. Njena ustava — kovenant, je obelika, ki je postala nemožna prej, nego je bila ponošana, dasi ravno je treba priznati, da ne pristaja več udom, ker so se le-ti skrcili. Prišli pa bodo časi, ko se bo nova obelika zopet temo prilagela kipečim udom, ko se bodo ti opomogli od težke boleznici, ki razjeda današnji svet. (»Daily Telegraph«.)

Evropska kriza, pomirjevalna sredstva in tobak

Združjenje lekarniških obratov v Nemčiji je pravkar objavilo, da se je poraba natriželenih pomirjevalnih sredstev, zlasti bromovih spojin, v letih 1937 in 1938, rapidno povečala. Češko-Slovaška monopolna uprava pa poroča, da konsumcija tobaka v republikah še nikoli ni bila tako velika, kakor meseca marca in septembra 1938.

Maribor, 23. jan.

Pred kratkim smo zopet doživeli veliko politično potovanje in malo izvedeli o njem. Tu natančno vemo za vse slavnosti, ki so se vršile. Te slovesnosti imenujejo danes »temperaturo« sprejema in ta temperatura nam včasih nekaj pove. Mussolini in Clano sta Chamberlainu in Halifaxu izkazovala vso mogočo pozornost. Pri tem sta po eni strani računala na ugoden vtis v angleškem javnem mnenju, pač v zavesti, da Italija v angleškem javnem mnenju ni popolnoma v nemilosti. Po drugi strani pa so slovesnosti bile prirejane iz italijanskih notranjepolitičnih razlogov.

Zato nam temperatura Chamberlainovega obiska ne pove mnogo. Beck je bil sprejet s skoro kraljevskim počaščenjem in to je približno vse, kar vemo. Ostale vesti so zelo različne in skoro fantastične. Morda bo še najbližje resnici, da je Hitler preprečil približanje Poljske Rusiji. In da je dosegel od Becka potrditev veljavnosti in obljubo podajanja nemško-poljskega pakta o nenapadanju. Morda je Hitler dosegel še več. Vsekakor je po Beckovem obisku nastopila v mednarodni situaciji velika izprememba; Nemčija lahko trenutno z vso močjo podpre italijanske zahteve.

Tako je v zadnjih dneh pred Chamberlainovim obiskom nastopila bojazen, da Chamberlain v Rimu ne bo trden. Da ne bo zavrnil italijanskih zahtev, ampak bo skušal posredovati. In posredovati bi se reklo popuščati. Toda poročila in komentari iz Rima so si edini v tem, da je bil Chamberlain v Rimu trden. K tej trdnosti je nekaj pripomogla takratna situacija v Španiji. Pripomogel je interes Anglije, ki bi bila ob vsaki spremembi v Sredozemlju močno prizadeta. In pripomoglo je odločno stališče Francije.

Francija je danes enodušno odločna, brani svoj imperij. Daladlerjevo popotovanje v Severni Afriki je pokazalo to odločnost. Pokazalo je, da nasprotna propaganda med arabskim prebivalstvom ni imela uspeha. Angleško časopisje je soglasno hvalilo velik uspeh Daladlerjevega potovanja. Toda to baže Chamberlainu še ni zadostovalo. Tudi mi niso zadostovale note, ki mu jih je prinašal pred potovanjem francoski veleposlanik. Chamberlain se je odločil šele na poti v Rim, ko se je ustavil v Parizu in sta mu Daladier ter Bonnet osebno poudarila francosko stališče.

Vse angleško in francosko časopisje poudarja, da rimski obisk ni dal pozitivnih rezultatov. Ravno tako pravi italijansko in nemško časopisje, da v Rimu ni prišlo do novih dogovorov in do novih obveznosti. Da je vsak prefrani optimizem ali pesimizem neupravičen. Pogovori v Rimu — ki so bili v glavnem pravi pravišnji, v prvi vrsti pa španskega problema in italijanskih zahtev proti Franciji. Ali res ni prišlo v Rimu do nobenih sklepov?

Ali res italijanskega in angleškega stališča do Španije ni mogoče spraviti v sklad kot je zapisal pariški »Temps«. Če bi Italija opustila teritorialne in strateške zahteve v Španiji, če bi Italija pristala na povratek Bourbonov na španski prestol, bi Anglija pač podprla Francijo. Ta kombinacija bi še vedno pomenila za Italijo moralno zmago. Ali res v španskem vprašanju ni prišlo do nikakih zaključkov? Italija je tudi vnaprej trdno odločena izvojevati Francovo zmago. Proti grožnji Angliji ni sama zagrozila.

Videti je, da je bil Chamberlain mnogo odločnejši v problemu italijanskih zahtev proti Franciji. Toda tudi tu ne moremo biti prepričani, da je bil Chamberlain sto odstotno trden, stodoletno nepopustljiv. »Times« so ponovno pisale, da je mogoče načeti francosko-italijanski problem in da bi Francija lahko nudila Italiji ugodnosti pod dvema pogoje: da ne gre za nikakšen odstop teritorijev in da se pri pogajanjih ne bo rožljalo z orožjem. Kar »Times« ponujajo Italiji, je pač v primeri z italijanskimi zahtevami malo, zelo malo. Chamberlain je napotil Italijo na direktna pogajanja s Francijo. Francoska vlada je že dala veleposlaniku v Rimu nalogo, da pokaže francosko pripravljenost za pogajanja, če bi Italija stavila predlog. Francoska vlada sama pa spričo »povedi Laval-Mussolinijevih dogovorov in spričo kampanje italijanskega časopisja ne bo iskala stikov z italijanskimi predstavniki in sama ne bo stavila predlogov.

Mussolinijev govor v Rimu

GOVORIL JE OB ZAKLJUČKU ITALIJSKE AVTARKIČNE RAZSTAVE. — BESEDE O BELJSKEM SESTANKU. — OSTRI IZRAZI NA NASLOV FRANCJE.

RIM, 23. januarja. Včeraj je bila tu zaključena Italijanska avtarkična razstava z razdelitvijo nagrad. Ob tej priliki je spregovoril tudi ministrski predsednik Mussolini, ki je dejal, da se bo avtarkična smer italijanskega gospodarstva še okrepila ter ironiziral nevednost in nerazumevanje demokratičnih držav za te vrste fašistično aktivnost. V svojem nadaljnjem govoru se je dotaknil tudi beljskega sestanka grofa Clana in dr. Stojadinovića in naglašal njegovo važnost z ozirom na to, da se bodo postavili medsebojni gospodarski odnosi na novo podlago in se bodo razširila načela nemveševanja tudi na ta del Sredozemlja. Omenil je dalje tudi zbljevanje med Jugoslavijo in Ma-

džarko, ki se je uresničilo na italijansko iniciativno. Senzacijsko je pa vzbudil oni del njegovega govora, v katerem je izrekel izredno ostre besede na naslov Francije in dodal, da zre italijanski narod mirno nasproti dogodkom, kajti granitni blok italijanske nacije je pripravljen bolj kot kdaj prej na vsako eventualnost. Te ostre besede Mussolinija, ki so jih že včeraj popoldne objavile tudi vse francoske oddajnice, tolmačijo tu kot odgovor na napade dela francoskega tiska na vrednost italijanskih voljakov med svetovno vojno, katerim so očitali, da so šli v boj samo, ako so čutili za seboj oboroženo napoved.

Obisk dr. Chvalkovskega v Berlinu

REŠENA SO BILA VSA TEKOČA VPRA SANJA IN LIKVIDIRAN JE BIL DOKONČNO SPOR MED CSR IN MADŽARSKO

BERLIN, 23. jan. Zunanji minister CSR dr. Chvalkovsky je imel v soboto ob 11.30 konferenco z nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom, ki je trajala dve uri in pol. Ob 17. uri je pa bil dr. Chvalkovsky sprejet v novi kancelariji palači pri Hitlerju. Navzočna sta bila pri tem sprejemu tudi nemški zunanji minister von Ribbentrop ter berlinski poslanik CSR dr. Mastny. Dr. Chvalkovsky je razpravljal s von Ribbentropom in Hitlerjem o vseh vprašanih odnosih med CSR in Nemčijo, pri čemer so igrala posebno važno vlogo gospodarska in manjšinska vprašanja. Posebna pozornost je pa bila posvečena tudi odnosom med CSR in Madžarsko. Zadnji obisk italijanskega zunanjega ministra grofa Clana v Budimpešti ter poznejše madžarskega zunanjega ministra grofa Csákyja v Berlinu, je ustvaril teren za dokončno likvidacijo sporov in napetega razmerja med Prago in Budimpešto. Z obiskom dr. Chvalkovskega v Berlinu so odstranjeni še zadnji ostanki nesoglasij in nesporazumov. Dokončno je likvidiran tudi zadnji krvavi incident pri Mukačevu. Tako Madžarska po grohi

Csákyju, kakor CSR po dr. Chvalkovskem sta se obvezali, da bosta posej striktno spoštovali in izpolnjevali sklepe ter obveznosti dunajske razsodbe. Dr. Chvalkovsky se je v soboto ob 23.30 zopet odpeljal iz Berlina v Prago, kamor je prišel včeraj, da poroča o berlinskem obisku ministrskemu predsedniku dr. Beranu in predsedniku dr. Hachl.

BERLIN, 23. januarja. DNB poroča: Na tukajšnjem poučenem mestu se zatrjuje, da je obisk dr. Chvalkovskega v Berlinu predstavljal enega onih korakov, ki so v zvezi z ustvarjanjem novega reda na vzhodu Evrope, ki se ne delajo s tajnimi sporazumi, ampak z osebimi stiki odgovornih državnikov. V ostalem pa opazuje v Berlinu z neko zaskrbljenostjo neke pojave v notranji politiki CSR zadnjega časa. Budno zasleduje poskuse nove protinemške propagande, ki bi se rada znova na široko razmahnila. Češki narod ne bi smel pozabiti, da mu taka propaganda ni v korist, ampak imajo od nje korist samo sovražniki reda. Zato se je na sestanku v Berlinu govorilo tudi o tem.

Manifestacije francosko-jugoslovanskega prijateljstva

VČERAJ JE BILA V CHAUMONTU NA FRANCOSKEM PROSLAVA V SPOMIN FRANCOSKIH BOJEVNIKOV NA SOLUNSKI FRONTI.

CHAUMONT, 23. januarja. Včeraj je bila tu velika manifestacija neporušljivega francosko-jugoslovanskega prijateljstva, katere se je udeležil tudi legacijski svetnik jugoslovanskega poslanstva v Parizu Živković. Proslavo so organizirali stari francoski bojevniki s solunske fronte, tako imenovani Poilus d'Orient, ki so se bojevali z jugoslovanskimi bojevniki rano ob rami za svobodo. Manifestacije so dosegle višek, ko je odšel velik

spredov z vojaško godbo, velikim odposlanstvom francoskih častnikov in oddelkom vojske na čelu pred spomenik v vojni padlih solunskih bojevniki, na katerega je položila organizacija Poilus d'Orient krasten venec z jugoslovansko in francosko tribarvno. Jugoslovanska vlada je ob tej priliki odklopila zastavo organizacije Poilus d'Orient z redom Jugoslovanske krone, ki ga je izročil legacijski svetnik Živković.

Letalska nesreča na morju

BLIZU KANADE SE JE POTOPILO ANGLEŠKO LETALO »CAVALIER« — TRIJE MRTVI, DESET RANJENIH.

LONDON, 23. januarja. Vodstvo Imperial Airways poroča, da je moralo včeraj v njihovi službi obratovati letalo »Cavalier« zasloniti pristati na morju v bližini kanadske obale. Na klice posadke je prišlo na pomoč 10 obalnih stražnih ladij, 2 rušilca in več trgovskih ladij. Ameri-

ška oblastva so pa poslala na pomoč 10 letal in zrakoplov. Kljub vsemu temu se je letalo po 10 minutah potopilo, tako da so morali potniki plavati celo uro po mrzlih valovih. Končno je neka ameriška potniška ladja potegnila iz morja 10 nesrečencev, ki so se držali na vodi sa-

gopisja ne bo iskala stikov z italijanskimi predstavniki in sama ne bo stavila predlogov.

Kot torej ostane od Chamberlainovega potovanja? Chamberlain osebno nalaga veliko važnost »izmenjavi misli«. Po njegovem mnenju ima del mednarodnih težav psihološke vzroke; nesporazumi so deloma posledica nepoznavanja mnenj. Kot Chamberlain sam vedno poudarja, noče zamuditi nobene prilike, kjer je mo-

mo še po zaslugi rešilnih pasov. Poveljnik letala je dobil zlom živce, dočim je položaj ostalih razmeroma dober. Dva Američana sta se utopila in izginili je tudi kuhar, neki Anglež. Letalo je bilo luksuzno, imelo je tri motorje in prostora za 20 potnikov. Veljalo je 40.000 funtov.

Rudniške nesreče na Japonskem

TOKIO, 23. jan. Včeraj sta bili dve težki nesreči v japonskih rudnikih. V rudniku Kisuhi je nesreča zahtevala 50 mrtvih in 34 rudarjev še pogrešajo. V nekem drugem rudniku je 76 rudarjev mrtvih, 65 pa jih pogrešajo.

Železniška nesreča pri Kolpi

KARLOVEC, 23. januarja. Včeraj se je dogodila železniška nesreča med Karlovcem in Metliko. Med postajama Kamenje in Zaluka se je vsul na progo plaz kamenja in jo razsul. Vlak iz Karlovca je v temi zavozil v kamenje in deloma iztril. Med potniki je nastal velik strah, ker bi vlak lahko zdrvel v prepad, kar se pa k sreči ni zgodilo. Potniki so izstopili in počakali na pomožni vlak iz Ozlja, ki jih je odpeljal dalje. Proga se je pričela takoj čistiti in popravljati.

Vihar v Angliji in Franciji

LONDON, 23. jan. V južnovzhodni Angliji je bil včeraj strahovit vihar. Potopila se je neka ladja z 8 mornarji. Veter je pihal z brzino 150 km.

LIVERPOOL, 23. jan. Poslana je bila pomoč nekemu danskemu parniku, ki je z 21 mornarji v najhujši sili na oceanu.

TOULOUSE, 23. jan. Strahovit vihar v južni Franciji je prevrnil dva vlaka na progi Toulouse—španska meja. Pri nekem potniškem vlaku je iztrilo 12 vagonov, pri nekem tovornem pa 2.

UTRJEVANJE FRANCOSKE SOMALIJE

LONDON, 23. jan. Po poročilih iz Adena so kljub francoskemu zanikanju resnične vesti, da Francija utrjuje svojo somalsko mejo nasproti italijanski Abesiniji. Pri utrjevalnih delih so zaposleni razen Senegalcev tudi begunci iz Abesinije, ki žive v francoski Somaliji že od časa italijanske okupacije južnovzhodnega dela Abesinije. Pomagajo končno tudi domačini.

IZJAVA CHVALKOVSKEGA

BERLIN, 23. jan. Češko-slovaški zunanji minister dr. Chvalkovsky je izjavil, da v CSR ni mesta politiki, ki bi bila naprjena proti Nemčiji.

DEMONSTRACIJE V LONDONU

LONDON, 23. jan. V Londonu so komunisti organizirali demonstracije proti vladi in nosili napise »Orožje za Španjco«. Tudi v Chequersu, kjer je bil Chamberlain na weekendu, je prišlo do demonstracij.

PRED PALESTINSKO KONFERENCO

KAHIRA, 23. jan. Iraški ministrski predsednik je včeraj odletel iz Kaire v Beyrouth, kjer se je sestel z jeruzalemskim muftijem. Arabska delegacija za konferenco v Londonu odpotuje jutri iz Kaire.

NOVI UMORI V PALESTINI

JERUZALEM, 23. jan. Nekaj uglednih trgovcev je bil v središču mesta ubit. Prav tako tudi dva Žida na Galilejskem jezeru.

ODPUSTI V SOVJETSKI RUSIJI

MOSKVA, 23. jan. Koncem tedna je bilo odpuščenih nad sto uglednih sovjetskih uradnikov, pilotov in inženirjev iz državne službe.

STAVKE V INDIJI

RANGOON, 23. jan. Demonstracije in stavkovno gibanje v Burmi se širi dalje. V neki pagodi so aretirali 10 voditeljev stavke.

IZGON TUJCEV IZ LITVE

KAUNAS, 23. jan. Litvanska vlada vrši revizijo vseh dovoljenj za bivanje tujcev na Litvanskem. Vsi tujci, ki niso neobhodno potrebni ali primerno zaposleni, bodo izgnani, zlasti prevratneži in Židje.

Vremenska napoved

Večina oblaka, močnejši vetrovi iz jugozapada, južno vreme, kasneje padavine.

Borza. C u r i h, 23. jan. Devize: Beograd 10, Pariz 11.69, London 20.68, New York 442.43, Milano 23.30, Berkn 177.25, 'Prag 15.15.

Novice

Problem regulacije Drave

Drava je zelo nemirna in živa reka, ki rada menjava svoje rečno korito. S svojimi močnimi valovi se stalno zaganja zdej v desne zdej v leve bregove, dokler jih ne izpodkoplje. Samo skalnata obrežja kljubujejo s nezmojljivo silo zamolklenju šumenju, netrdna pa so primorana, da se vdao na milost in nemilost. Kos za kosom zemlje odnašajo deročji valovi Drave tudi v ptujskem območju predvsem pa v Logu pod Vurberkom, Rošnjem in St. Janžu; Budini, Spuhliji, Zabovcih in Frankovcih pri Središču. Vsakoletna škoda raste v težke milijone... Poslušajmo samo, kaj nam pravijo kmetje iz Budine in Brstja pri Ptujju. Drava jim je začela trgati najrodovitnejšo zemljo. Odnese la že nad 50 ha njiv, travnikov in gozdov. In še več. Lani je voda vdrla že itak iz tako razširjene struge 800 m v levi kanal pod Ptujem. Prizadeji kmetje, ki posedujejo zemljišča onkraj kanala, so se

zaman lani v mesecu marcu napejali, da bi zamašili tok v kanale. Ta zemljišča so postajala vedno težje dostopna. Kmetje si ne morejo spravljati od tam pridelkov, sena, drv, listja. Rodovitna zemlja se spreminja v mrtvino.

Da se tudi merodajni činitelji zavedajo nujnosti, da je treba škodljive dravske valove uklentiti v regulirano strugo, so dokazali s tem, da so predvideli za regulacijo Drave 13 milj. din za dobo 6 let. K tej vsoti pa bi naj banovina prispevala 12% in interesi 12%. V teku treh let bi se naj izrabil kredit 8 milj., 6 milj. naj prispeva država, 2 milj. banovina in interesi. To bi bil triletni program.

V ta namen se je osnovala v Ptujju terenska sekcija, ki ima nalogo, da sestavi generalne detaljne načrte za delo v okviru kreditov, ki se bodo stavili na razpolago.

Za izobrazbo slovenskih sadjarjev

Banska uprava priredi letos na vseh banovinskih kmetijskih šolah 14dnevne sadjarje tečaje za praktično izobrazbo določenega števila sadjarskih pomočnikov (precepljevalcev) iz posameznih sadjarskih okolišev. Tečajniki se bodo teoretično in praktično izobrazili v vseh najvažnejših delih pri oskrbovanju sadnega drevja, zlasti pa v precepljevanju starejšega drevja in v sušenju sadja. Tečaji bodo v treh razdobjih: od 12. do 20. aprila; od 12. do 14. junija in od 25. do 30. septembra. Udeleženci dobijo hrano in stanovanje na zavodih brezplačno. Ob zaključku tečaja delajo praktični izpit in prejmejo spričevalo, ki jih usposablja, da morejo opravljati razna sadjarska dela pri lastnikih sadnih vrtov, odnosno voditi sadne sušilnice, za kar dobijo primerne nagrade. Prosilci morajo biti najmanj 18 let stari. Prošnje vlagajo po okrajih

na kmetijske zavode kakor sledi: Prosilci iz okrajev: Novo mesto, Črnomelj, Krško, Litija, Kočevje, Ljubljana in Logatec na banovinsko kmetijsko šolo na Grmu pri Novem mestu; prosilci iz okrajev: Brežice, Laško, Celje, Gornji grad, Slovenj Gradec, Šmarje pri Jelšah na kmetijsko šolo v Sv. Juriju ob juž. žel.; prosilci iz okrajev: Maribor, levi breg, Maribor desni breg, Dravograd in Ptuj na banovinsko vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru; prosilci iz okrajev: Murska Sobota, Ljutomer in Lendava pa na banovinsko kmetijsko šolo v Rakičanu. Prošnje je vlagati do 28. februarja 1939 na ravnanstevstva navedenih kmetijskih šol. Pravilno kolkovani prošnji (banovinski kolek za 10 din) se priloži: krstni list, domovnica, spričevalo o navedenosti in šolsko spričevalo.

Obračun celiske gasilske čete

Na 68. občnem zboru Prostovoljne gasilske čete v Celju je predsednik čete g. Dobovčnik Franc pozdravil člane in zastopnike oblasti in tiska in v svojem poročilu opisal naloge gasilcev in reševalcev v miru in vojni. Biti morajo vedno v službi človeštva in zastaviti vso telesno in umsko moč. — Zbor je pozdravil v imenu župe in občine predsednik gasilske župe g. Golarganc Konrad, ki je obširno navzočim razložil namen zleta župoglasovanskih gasilcev letos avgusta v Ljubljani. Celjsko župo bo pripravil za nastop z maskami kapetan g. Toš. — Poveljniki čete je naštel vse požare, h katerim je prihitela gasilska četa. Navzoči so dali priznanje g. Klezinu, ki je preprečil veliko katastrofo, ko je v nevarno

sti za življenje preprečil eksplozijo vagona nafte na kolodvoru. — Tajnik g. Koren Anton je poročal, da ima četa 6 častnih članov, 41 izvršujočih, 8 rezervnih in 7 pripravnikov. V preteklem letu je bila klicana četa k 15 požarom in je obvarovala za 5.067.900 din škodo lastnike hiš in podjetij. Četa je 44 krat postavila stražo v gledališču, imela 8 strokovnih predavanj, 14 praktičnih vaj in mnogo sej ter sestankov. Rešili oddelek je imel 532 voženj. Po poročilih blaginjske orodarija in po predlogu g. Brvarja je bila dana odobro razrešnica: pri dopolnilnih volitvah so bili izvoljeni za tajnika g. Koren Anton, za oddelnega vodjo g. Pristovšek Josip in za predstavnika za župno skupščino g. Koren.

Svoiega soseda ubil

PRETRESLJIVA TRAGEDIJA, KI JO JE ZAKRIVIL ALKOHOL.

Tekom zadnjih treh mesecev beležimo iz naših vinorodnih, a bednih Haloz že četrto smrtno žrtev preveč zavžitega haložana. Kakor večina doslej, je tudi tokrat daio vino samo povod, da se hoče v njem beda in zakoreninjeno sovraštvo sprostiti v blaznem pitju, ki je privedlo, kar se predačo zgodi, do novili nedolžnih žrtve. Kodrič Jože in Mlakar Janez sta haloška kočarja iz Vavre pri Leskovcu, ki sta si že dali časa v lasih radi meje, da se nista mogla živlega videti. Ko se ga je Kodrič Jože v soboto zvečer navlekel, se je namenil k svojemu sosedu Mlakar Janezu, da z njim dokončno in za vselej obračuna. Ta je zapahnil pred njim svoja vrata. Kodrič pa jih je v svo-

jem neugasljivem besu razbil, vdrl v vežo, kjer se je spoprijel z Mlakarjem in mu grozil s smrtjo. Mlakarjev sin, videč, da je njegov oče smrtno ogrožen, je bliskovito priskočil. Zgrabil je za še neobdelano težko toporišče velike tpeče, ki je bilo prislono v kotu in kresnil z njim nekajkrat po Kodričevi glavi, dokler se ni sesedel. Vaščani, ki so takoj prihiteli, so obvestili orožnike iz Leskovca. Tajnik iz Sv. Vida je obvestil ptujski rešilni avto, ki je takoj prispel, a zastoni. Med prenosom z brega na cesto je Kodrič izlilnil. Spravili so ga v leskovsko mrtvašnico, kjer je bilo včeraj izvršeno raztelesenje.

Dve drzni tatvini

Celje, 23. jan. H krznarju Albinu Vrbovšek Neži v Gospoiski ulici je prišel neznan možki, da bi pri njej prenočil, ker je šivilja oddajala postelje. Čez noč. Ko se je malo nato odstranila iz stanovanja, ji je neznanec iz ročne torbice na mizi vzel 400 dinarjev. Ko se je šivilja vrnila, ji je dejal, da pride čez nekaj časa nazaj, pa ga ni več bilo.

Tudi k šivilji Vrbovšek Neži v Gospoiski ulici je prišel neznan možki, da bi pri njej prenočil, ker je šivilja oddajala postelje. Čez noč. Ko se je malo nato odstranila iz stanovanja, ji je neznanec iz ročne torbice na mizi vzel 400 dinarjev. Ko se je šivilja vrnila, ji je dejal, da pride čez nekaj časa nazaj, pa ga ni več bilo.

Mali harmonikarji v Marenbergu

Včeraj so na povabilo Sokola Marenberg-Vuhred priredili v marenberški sokolski dvorani nastop mali harmonikarji iz Maribora pod vodstvom g. Vilka Susteršiča. Prireditelj, ki je bila v nabito polni dvorani novega sokolskega doma, je prav dobro uspeval. Takih nastopov bi želeli na severni meji še več!

Kaj bo s sezonskimi delavci?

Na nedavni anketi o vprašanju sezonskih delavcev je bilo sklenjeno, da bodo smeli na sezonsko delo samo delavci iz okrajev Murska Sobota, Dolnja Lendava, Ljutomer, Kacovec in Prelog. Kljub temu pa prihaja vsak dan na Borzo dela v Murski Soboti na stotine delavcev iz raznih krajev Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Dalmacije. Vendar pa iz teh krajev ne bodo smeli na delo v tujino.

Železniška nesreča pri Karlovcu

Včeraj jutraj se je zgodila na progi Metlika—Karlovac blizu postaje Kamonje težka železniška nesreča. Na progo se je vsul ogromen plaz kamenja in zemlje, tako da je bila proga težko poškodovana. Osební vlak je zaradi tega skočil s tira in vozil nekaj metrov kar po razrvani progi ter se nato k sreči ustavil nad 8 metrov globokim prepadom. Le srečno naključje je, da vlak ni strmoglavil v Kolpo. Na pomoč je prišel posebni vlak, ki je prestrašene potnike odpeljal.

Pekla kruh in zaigala koč

Na Jančevem vrhu v občini Podvečji je pogorela koč Ivana Hojnika. Najemniku Antonu Kovačiču je zgorelo seno, meso, gospodarsko orodje in zrnje, da ima 3000 din škode. Ogenj je nastal, ker je Kovačeva pekla kruh. Hojnik, ki je v Ameriki, je imel koč zavarovano.

Vprašanje slovenskih podeželskih odrov

PODEŽELSKI ODRI NE SMEJO BITI SAMO ZAVOLJO DRUŠTVENIH BLAGAJN, AMPAK ZATO, DA DVIGAJO VAŠKO NARODNO KULTURO.

Gledališko snovanje, ki se skuša dvigniti v naših kulturnih središčih nad diletantizem in doseči primerno umetniško višino, je prepustično v našem podeželju bednemu živrtarjenju. Doslej se v Sloveniji nismo imeli akcije, ki bi stremela za tem, da bi se s prireditvijo vseh kulturnih ustanov, s širokim krogom sposobnih delavcev, zbranih iz celotnega slovenskega narodnega občestva, začelo smotrno delo za zvišanje nivoja našega podeželskega »gledališča«. Naši središnji gledališki ustanovi, ki sta v prvi vrsti poklicani, da bi dajali pobude za negovanje gledališke kulture v naši vasi, sami komaj zmagujejo svoje lastne težave, a kaj šele, da bi skušali nekako težakšno delo za gledališki napredek tudi tja ven, v prostor izven mestnih zidov. Sicer se pa temu ni čuditi, saj orje danes ledino za slovensko napredno gledališče naša provinca — Ptuj.

Neizbežno je torej, da delajo naši podeželski odri brez podpore od tam, kjer je »žarišče kulture«. Večinoma so lastniki teh odrov društva, v katerih imajo glavno, odločilno besedo tisti, ki gospodarijo. Diktatu društvenih gospodarskih interesov se mora ukloniti prav vse — tudi gledališče. Zato je v večini slučajev tako, da zaigrajo igralci radi tega, ker je blaginjska prazna in potrebuje novih sredstev. To naj oskrbi gledališka predstava.

Materialni efekt je torej smoter delovanja naših podeželskih »gledaliških skupin. Zato je razumljivo, da morajo prihajati na oder dela, ki vžigajo in žgečkajo oči in ušesa gledalcev, kajti ti se morajo za svoj denar zabavati.

Po okusu raznih blaginjkov in gospodarjev ter po materialnem interesu društva se torej kroji umetniška vrednost gledaliških predstav. Temu »smotrnemu delu« pa popolnoma odgovarja velik smisel našega ljudstva za dramske umetnine in za pravo gledališko umetnost. Koliko razumevanja za pravo gledališče mu je vzgojilo dosedanje delovanje podeželskih odrov, bo najboljšje prikazal ta slučaj: Z veliko muko je postavil »režiser«, novinec v dotičnem kraju, »Hlapca Jerneja« na oder. Pri prizorih, iz katerih je vela največja tragika in v katerih je trdo pada trda trda beseda, so se ljudje smejali, glasno smejali! Bil je to enak smeh kakor pri kakšni najduhovitejši burki!

Sedanje stanje gledališke kulture v naši vasi kliče po temeljitih reformatorskih korakih. Prvo in neizogibno načelo pa mora postati sledeče: Smoter gledališkemu snovanju ne sme biti polnjenje blagin, ampak dviganje narodne kulture v vzgojo umetniškega čuta in srčne kulturnosti ter s širjenjem duševnega obzora slovenskega ljudstva.

o. V Središču ob Dravi je napredoval v II. klas konjeniškega rezervnega kapetana B. člane industrijalec g. Jurica Zadavec.

o. Šest požarov v Slovenjgradu. Pretekli teden je bilo v Slovenjgradu šest požarov. Vsi požari so napravili okoli 200.000 dinarjev škode.

o. Zvižganje kosa so slišali že v okolici Ljubljane in na Gorenjskem. Pravijo, da je kosovo petje še prezgodnje in da ne obeta nič dobrega.

o. Premiščena učitelja. Premiščena sta učitelja Anton Strigel iz Črešnjevca v Poljčane in Josip Velikonja iz Pragerskega v Kebeji.

o. Čajanka ljubljanskih novinarjev. Ljubljanski župan dr. Adlešič je povabil ljubljanske novinarje na čajanko. Ob tej priliki je župan seznanil novinarje z vodilnimi činitelji ljubljanske komunalne politike.

o. Tudi v Ljubljani so ustanovili vzgojno posvetovalnico. Ustanovilo jo je tamkajšnje Pedagoško društvo. V ljubljanski posvetovalnici delujejo prof. Anica Černejeva, prof. Čopič in docent dr. Gogala.

o. Nov odvnetik. Odvnetiški izpit je napravil g. Franc Sattler iz Vinčice vasi pri Sv. Barbari v Slovenskih goricah.

o. Šola za bolniške sestre v Ljubljani. Te dni je bila v Ljubljani otvorjena šola za bolniške sestre-strežnice. Za to šolo so se borili zdravniki sedem let. Pred leti je v Ljubljani že obstajala šola za bolničarke, vendar pa je z novo upravno ureditvijo države bila ta šola ustavljena.

o. 10 petelinov so odnesli. Iz ptujske hiralnice, ki se peča s kokošjerjo, so v noči na soboto kurli tatovi odnesli 10 najtežjih petelinov. Gotovo so si jih pri-

voščili za nedeljo. Hiralci so radi v toliko, da jim je ostalo vsaj nekaj petelinov za plemo.

c. Danes ob 20. predavanje Ljudske univerze v meščanski šoli v Celju. Predava g. dr. Fran Zwittler o predhodnikih današnjega nemškega nacionalnega socializma. — Jutri zvečer v Mestnem gledališču ljubljanskega drama s »Hollywoodo« Romana Niewiarowicza.

c. Pod avto je skočil. Včeraj je koočil pod avto na progi Ljubljana—Celje okoli pol 7. ure zvečer 30-letni brezposelnec ladavec Ferdo Fumer. Dobil je težje poškodbe po glavi. Avtobus ga je prepeljal v celjsko bolnišnico.

n. Beograjski novinar postal menih. Popularni beograjski kriminalni reporter Milan Knežević je te dni stopil v samostan. Obklel je spokorniško haljo in dobil meniško ime oče Mitrofan.

n. Gunduličev grob so našli. Zvonjenje je sporočilo, da so našli dolgo iskani grob pesnika Ivana Gunduliča. Njegov grob je bil v cerkvi Male brade v Dubrovniku.

»Le jočite, moja ljuba, to vam bo olajšalo srce!«
»Ne morem, neprestano me tako stransko sila k smehu!«

Maribor

Zmsko-spomladanska nedelja

Minuli teden je le potrdil, da je vse nekam sepaivo in ne drži več nobena pravila, niti gramatika. Dokaz: zemlja je izsušil jug mesto suhega severa. Kaka razlika med sedanjimi toplotnimi dnevi in decembrskim mrazom skoro do —20 stopinj C! To nikakor ne more biti našemu organizmu pogodu in je razumljivo, da je bil to teden kihanja, naravnost epide-mičnega prehlada, glavobola, hripe. Razgovor se je sukal pri vsakem pomenku okrog prsnih čajev, aspirinov, gripokinov in takih lekarniških sredstev. Če bo to vreme trajalo še nekaj dni, bomo zajadrali prezgodaj v pomlad, ki jo oznanja jo zelo napete vrbove mačice in leskovi prašniki. Tega pa si ne želimo, ker bi znalo biti katastrofalno.

Nekaj dobrega pa je tudi v tem vremenu, ker prihrani siromakom izdatke za kurjavo. Pridni zemljaki opravijo marsikatero opravilo na vrtu in zlasti okrog sadnega drevja. To dosti zaleže za pomlad, ko je polne roke dela. Koristno je prekopanje zemlje, ker srež, ki ga bomo

sigurno še imeli, tako zemljo zdobi in zrahlja in nov sneg pognoji z ogljikom in dušikom, kateri je tako potreben in do-brodošel zlasti listnatim rastlinam (sola-bila, zelje itd.).

In politično vreme? Konference, potovanja državnikov, utrjanje očišč! Španija gre Francozom vedno bolj na živce, ker se vedno bolj zavedajo preteče nevarnosti prav od te strani. V Angliji raste nezadovoljstvo proti Chamberlainovi dežnikovi politiki. Amerika se mrzlično oborožuje za zaščito svojega in ostalega demokratizma ter kaže vedno večjo naklonjenost napram Kitajski. Bojna sreča med Japonsko in Kitajsko se vedno bolj nagiba v prilog Kitajske.

Pri nas je bilo v prejšnjem tednu središče političnih dogodkov Belje, kjer se je poglubo prijateljstvo med nami in Italijo in so se navezali večji kulturni stiki. Mi si seveda iskreno želimo, da bi nam zblizanje s prvo sosedo prineslo mnogo uspehov v vseh poglavjih.

Zborovanje obmejnega učitelstva

V krčevinski šoli so se zbrali učitelji in učiteljice iz obmejnih krajev. Zelo do-bro obiskano zborovanje je vodil pred-sednik g. Mirko Vauda, ki je poročal o položaju in perečih potrebah obmejnega učitelstva. Poudarjal je, da gmotni po-ložaj obmejnega učitelstva nikakor ne odgovarja potrebam naše meje. V svr-ho intenzivnejšega in uspešnejšega kul-

turnega in narodno-obrambnega delova-nja je treba, da se ta problem reši. Skle-njeno je bilo, da se ustanovi posebni od-sek učitelje, o čemer pa bodo razprav-ljali na drugem zborovanju. Zborovanje se je končalo s predavanjem g. Vauda, ki je govoril o spoznavi šolskih novin-cov iz predšolske dobe.

Tragična smrt starke v Marjini ulici

V Marjini ulici je stanovala 75-let-na zasebna Frančiška Rumler. Starke je bila že osem mesecev priklenjena na bolniško posteljo. Sinoči je uboga žena vstala in se približala odprtemu oknu. Ljudje so opazovali, kako se je starka nagibala skozi okno. V naslednjem trenu-tku je že zgrmela z drugega nadstropja in obležala na dvoriščnih tleh mrtva. Na kraj žalostnega dogodka je prišla poli-cijska komisija, ki je ugotovila, da je star-ki počila lobanja. Rumlerjeva je naj-brže izvršila samomor.

Pregled motornih vozil

Predstojništvo mestne policije v Mari-boru objavlja, da se bo vršil redni letni pregled vseh motornih vozil iz Maribora dne 25. in 26. jan. ob 15. uri na dvoriščni mestnega avtobusnega podjetja v Plinar-niški ulici v Mariboru.

Vsi lastniki motornih vozil iz Maribora se pozivajo, da predstavijo ob določenem času in kraju vsa svoja motorna vozila radi pregleda.

Vsak lastnik motornega vozila naj pri-

nese s seboj: 1. prometno knjižico z dr-žavnim kolekom 100 din po tar. post. 90 a. t. z. za potrdilo v prometni knji-žici. 2. Tako za komisijski pregled v znesku 54 din za vsak avtomobil, odnosno 27 din za vsako motorno kolo.

Vozila morajo biti privedena v očišče-nem stanju in uporabna za vožnjo. Pre-gledi se bodo vršili z vso strogošću, zlasti se bo gledalo na stanje šasije, peres, vzvodov, zavor, kretala, žarometov, hup itd. Ako bi se lastniki motornih vozil iz utemeljenih vzrokov ne mogli udeležiti pregleda, naj se pravočasno opravijo, sicer ne bodo smeli voziti z nepregleda-nimi vozili.

m iz kaznišne službe. Iz mariborske kaznišne so premešeni pazniki Glušac Bogdan in Grudič Nasa v kaznišnico v Zenici ter Stanič Pavel v kaznišnico v Sremski Mitrovici, v Maribor pa so pre-mešeni pazniki Pejić Gjuro iz kaznišni-ce v Zenici in Matišić Ciril ter Bogožal-ec Božidar iz Lepoglavice.

Ljudska univerza. Danes predava o temi »Palestina v luči najnovejših izko-pin« na podlagi mnogih skriptiranih slik univ. prof. A. Snol. V petek, 27. jan., n predavanja radi proslave sv. Save.

m Inspekcija. Ves pretekli teden je in-spiciral računovodstveno poslovanje moške kaznišnice in sodnih zaporov okro-žnega sodišča v Mariboru g. Peter Mitro-vič, višji računski inspektor ministrstva pravde v Beogradu.

m. Filmsko predavanje o Hamburgu in Breenu. Po zelo uspešnih predavanjih o Hamburgu in o Breenu ter o trgov-skem pomenu teh luk, ki so se tekom preteklega tedna vršila pod pokrovitelj-stvom Tujskoprometne zveze »Putnik-a« v Mariboru in Zveze trgovskih gremiev v Mariboru, Murski Soboti, Ptuj in Celju, se je vršilo isto predavanje, ki ga spremljajo zelo lepi zvočni filmi in dia-positivni, tudi v Slovenigradu. Pričako-vati je, da bodo ravno ta predavanja ve-liko pripomogla k še boljšemu medseboj-nemu spoznavanju ter tujskoprometnemu in gospodarskemu sodelovanju. Prihodnje bodo slična predavanja tudi na območju Zveze za tujski promet v Ljubljani in to v Ljubljani, Novem mestu, Kranju, Kam-niku in Radovljici.

m. Mestni odbor Aero-kluba v Maribo-ru ima 26. t. m. ob 20. uri v kavarni »Jadrane« svoj občni zbor.

m. O priliki Planiškega plesa, ki bo 1. II. v unijski dvorani, izide »Pohorska politika«, nepodkupljiv list za pohorski narod. Kakor vedno, bo imela tudi to pot izbrano in lepo vsebino.

m. »Beograjski kipar pretepa Maribor-čane.« Našo notico pod gornjim naslovom z dne 20. t. m. lojalno popravljamo, ker smo se prepričali, da je v bistvu neresnična. Dejstvo je, da sta bila na Grajskem trgu imenovana gospoda na neoku-sen način izzvana od skupine ljudi — med katerimi je bil tudi beograjski kipar Brčić Vinko — češ, da smo Slovenci Svabi, ki so nas oni osvobodili. Na to izzivanje sta imenovana gospoda reagira-la s tem, da sta naprosila navzočega stražnika, naj izzivače legitimira, kar se je tudi zgodilo. Ob tej priliki pa je beo-grajski kipar Brčić v navzočnosti straž-nika tudi dejansko napadel enega izmed gospodov.

m. Narodna odbrana bo imela svoj občni zbor v nedeljo, 12. febr., ob pol 10. uri v Narodnem domu v Mariboru.

m. Zveza Maistrovih borcev poziva svoje člane, zlasti one, ki stanujejo v Mariboru in bližnji okolici, da poravnajo še pred občnim zborom vso članarino do leta 1939. in sicer v tajništvu v Mariboru, Kopališka ulica št. 17 — Narodni dom, ki uradno dnevno od 8. do 12. ure do-polndne in od 3. do 6. ure popoldne.

m. Predpriprave za obrtniški ples so v polnem teku. Dvorani v Narodnem domu bodo okusno okrasili. Za ta ples je veliko zanimanje, ker je namehjen gradnji novega obrtniškega doma v Mari-boru.

m. Morlec Mirnik, ki je bil nedavno v Celju aretiran, si je v mariborskih knjiž-nicah izposojal knjige na imena raznih znanih Mariborčanov. Te dni smo dobili opomine, da vrnejo knjige, ki pa si jih nikdar niso izposodili. Policija je uvedla

preiskavo in dognala, da je bil izposo-levalec zloglasni Mirnik.

m. Biljardni turnir Maribor—Ljubljana. V nedeljo bo v kavarni Jadran biljardna tekma med Ljubljano in Mariborom. V ta namen imajo igralci prve in druge skupine Biljardnega kluba v Mariboru v sredo zvečer sestanek v Jadranu.

m. Za 1000 dinarjev nageljnovo je nek-do ukradel Ivanu Ratukovu z Glavnega trga 4.

m. 10-dinarski falsifikat se je pojavil na mariborskem trgu. Ponarejeni kovance je zaplenila policija.

m. Rože znova pred sodiščem. Jutri, 24. t. m. bo okrožno sodišče v Mariboru ponovno razpravljalo o znanih Rožeto-vih podvizih, ki bi jih naj zakrivil kot častni ravnatelj društva »Naprednost«. Tudi sedmorice v Zagrebu je namreč ugo-dil reviziji in sodbo razveljavil ter jo vr-nil okrožnemu sodišču v ponovno pre-sojo.

m. Tragične smrti je sinoči preminul v neki mariborski gostilni pomožni delavec Alojz Kodrič s Pobrežja. Kaj je moža poznalo v smrti, ni znano; verjetno pa razne gospodarske nevednosti, ki so mu po tulli krivdi zagrmile življenje.

* Braniborova družilnica v Mariboru vabi svoje člane in prijatelje na redni občni zbor v nedeljo, 5. II., ob 10. uri predpolndne v spodnji mali dvorani Na-rodnega doma. Med drugim je na dnevnem redu volitev novega odbora.

* Tradicija naša letos in vsekdar: Pla-niški ples in 1. februar!

m. Nočna lekarniška služba: Mestna le-karna pri Orlu, Glavni trg 12, tel. 25—85; lekarna pri Sv. Roku, vogal Aleksandro-ve in Meljske ceste, tel. 25—32.

Kino

* Grajsko kino. Samo do ponedeljka iz-borni film »Sinja lisica«. Zarah Leander, Willy Birgel, Paul Hörbiger. — Od torka dalje ponovitev filma »Grofica Walew-ska«.

* Esplanade kino. Delno v Jugoslaviji posneti senzacijski pustolovski film »Nje-gov najtežji slučaj« s Harry Pielom.

* Union kino. Velenapeti film, poln mi-sterij in senzacij, »Dah smrti«, Boris Karlofi.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek: Zaprto.

Torek, ob 20.: »Matura«. Red B.

Prvo izmenično gostovanje ljubljanske in mariborske drame. V spomin 20-letni-ce Cankarjeve smrti bodo v ljubljanskem dramskem gledališču dne 5. febr. odkrili Cankarjev spomenik (Pirnatov doprni kip). Ob tej priliki bodo vzprijeli njegove »Hlapce«. S to proslavo se združijo tudi prvo izmenično gostovanje ljubljanske drame gostuje v Mariboru dne 10. febr. v Cankarjevih »Hlapcih«, mariborska drama pa gostuje v Ljubljani 7. febr. v Cankarjevem »Kralju na Betanovcu«.

Kultura

Zagrebaško kulturno pismo

Razstava »Pol stoletja hrvats-ke umetnosti« v novem Domu li-kovnih umetnosti v Zagrebu predstavlja vsekakor kulminacijo letošnje umetniške sezone. Menda pa je to sploh največja naša slikarska razstava. Skupaj je za-stopanih 170 umetnikov z nad 500 deli. Razstava prireja ob svoji šestdesetletni-ci »Hrvatsko društvo umetnosti«, ki je izdalo ob tej priliki za naše razmere naravnost razkošen katalog, obsegajoč z uvodom nad 240 strani. Od tega odpade 159 stvari na reprodukcije. Ako omeni-mo, da vsaka reprodukcija zavzema celo stran, potem je cena kataloga (30 dinar-jev) kar razveseljuje, ker da slutiti na tako redke mecene. Iz uvoda posnema-mo: »Naši umetniki se ne morejo odreči živeli, delovali ali ustvarjali doma ali v tujini, zemlji in narodu iz katerega so vznikli ter v svojih ustvarjalnih sposob-nostih ohranjajo bistvo, ki so ga v duši prinesli iz domovine« (VIII). »Ustvarja-joča sposobnost Hrvatov se je na likovnem področju razvijala v skladu z razmerami, v katerih je živela domovina, v zvezi z boji, katere je narod vodil za svoj na-predek, svobodo in obstanek, ob vzorih in volivih zahoda in vzhoda, Bizanta in

Benetk, krščanstva in muslimanstva, ka-terim je narod pripadal, a jim narodna ustvarjalna duša nikoli ni podlegla« (str. IX).

Sumarni pregled razstavljenih umetni-kih dokazuje, da je hrvatska likovna umet-nost v zadnjih petih decenijah dosegla vi-soko razvojno stopnjo. Razstavljenе sli-ke, kipi in arhitekturna izražajo mestoma vso nemirnost, iskanje in brepenenje umetniškega stremljenja, vendar se delo-ma dvigajo v visoko, umetniško doživ-ljeno skladnost. V slikarstvu v tem smi-slu zavzemajo vidno mesto Vlaho Buko-vec (1855—1922) Čihos-Sessia (1864—1931), Crnčić (1856—1930), Iso Kršnjavi (1845—1927), Bečić Robić, Kraljević (1885—1913), Krizman, Kljaković, Kirin, Račić (1885—1908), Iveković i dr. Vsi ti in mnogi drugi vidnejši slikarji majše in najmlajše dobe so se solali v največjih umetniških središčih Evrope, verujejo ob boju za skorjo kruha v svoje poslanstvo med malim narodom. Za primer navaja-mo Bukovca. Rojen je v Cavtatu, zapu-šča v mladosti domovino in se seli v Ameriko, od tam nazaj v Evropo, pa po-novno v Ameriko in končno nezaj v Evropo. Ko se tako življenjsko izobliko-

van pada v Pariz na slikarske studije, je že vedel, kaj se pravi biti umetnik. V Parizu je pri Gabamelu ostal tri leta, kjer je pričel razstavljati svoja prva dela. Vr-ne se v Zagreb in postane oče hrvatske moderne, a od tu ga pelje pot v Prago, kjer postane profesor na umetniški aka-demiji. Nad 400 portretov in 150 večjih kompozicij priča o njegovi močni tvor-nosti in tako nemirno življenje moremo zaslediti pri večini omenjenih slikarjev. Vendar so vztrajali in vztrajajo v boju za kruh in lepoto.

Med kiparji zavzema najvidnejše me-sto Mestrovic. O njem moremo čitati v katalogu, da »ustvarja v lesu, kar pred njim nihče, modelira kot največji mojstri preteklosti, potencirajoč izraznost do maksimuma«. Na razstavi so razstavlje-na tri njegova dela: »Zgodovina Hrvato-ve«, »Pieta« in »Mati zaobljubila dete«. Iz biografske posnemamo: Začel je kot pastir z modeliranjem, od tu se seli v Split v neko kamnoseško podjetje, zapu-stil je Split in na Dunaju v umetniški aka-demiji končal šolanje. Potoval je v Pa-riž, kjer je postal prijatelj slavnega Rodina. Naglo se je afirmiral njegov veliki talent, in o njem obstaja t v Evropi in v Ameriki velika letaratura, v kateri mu priznavajo prvo mesto med živečimi ki-parji. Razstavljati je na Dunaju vsako leto od 1902—1910, v Pragi 1903. in 1908,

Draždanah 1907., Münchenu 1907., 1909., 1913., v Benetkah 1907., 1914., Parizu 1908., 1909., Rimu 1911., Londonu 1913., Beogradu 1904., 1912., Zagrebu 1905., 1911., Sofiji 1906., Splitu 1908. in Ljublja-ni 1909.; po svetovni vojni v Parizu, USA 1926., 1927., Španiji, Angliji, Holan-diji, Pragi 1933., Münchenu, Berlinu, Du-naju 1935. in Gradcu 1936. Med kiparji na razstavi zavzema poleg Mestrovicah vidno mesto Kršinić, posebno njegov »Kipar« je doživelo in zrelo delo. V celoti razstav-lja 24 kiparjev in 112 slikarjev. Arhitek-tura ni na takem zavidnem mestu. Od 42 arhitektov bi omenili predvsem Kovačić (1874—1924.) in njegovo stilski zani-mivo cerkev sv. Blaža v Zagrebu.

Zal da na razstavi ne sodelujeta dva velika umetnika: slikar Babić in kipar Augustinčić. Toda o boju med starim in novim pavilijonom smo že pisali. Raz-stava je odprta že mesec dni, vendar je bila polovična voznina za obisk dovolj-na šele po 16. januarju.

Danilo Viher.

k. Smrt ruskega kiparja. V starosti 80 let je umrl te dni slavni ruski kipar Ilja Glazner, ki je izdelal mimo drugega tudi več odličnih spomenikov slavnih ruskih pisateljev Puščina, Dostojevskega, Gogo-lja, Tolstaja, Gorkoga itd.

Sport

Smuški tek SK Ilirije v Planici

ZMAGALA STA SENIOR SMOLEJ (BRATSTVO) IN JUNIOR ROŽIČ JANEZ (ILIRIJA).

Klub pretežno neugodnim vremenskim prilikam je ostalo v Planici še toliko snega, da je SK Ilirija lahko izvedel tekmovalje v smuških tehnikah za seniore in juniorje. Tekma je bila odlično organizirana, zbrala se je elita naših smuških tekačev, ki je pokazala prav dobre rezultate ter imela tako priliko za malo ostrejši medsebojni trening, predno se bodo začele mednarodne konkurence. Včerajšnje tekmovalje je šlo tudi kot izbirno tekmovalje za sestav državne reprezentance.

Interes med smučarji je bil jako velik. Prijavilo se je vsega 52 tekačev, med njimi 23 juniorjev. Zastopani so bili gorenski klubi in Sm K Ljubljana ter seveda Ilirija. Proga za seniore je znašala 18 km, juniorska pa 10 km. Sneg je bil zjutraj nekoliko osršen, pozneje pa se je zmešal ter je bil prav ugoden za smučanje.

Drugo kolo tekem za zimski pokal

Tekmovalje za zimski pokal ligašev se je včeraj v obeli skupinah, zapadni in vzhodni, nadaljevalo s po dvema tekmovalja, ki so minile, kakor je bilo pričakovati. V Beogradu sta zmagala BSK in Jugoslavija, remis Gradjanski v Splitu je treba smatrati za uspeh, preseneča je neodločen rezultat tekme v Zagrebu.

Tekmi v Beogradu sta se odigrali na istem igrišču. BSK je po nezanemljivi igri poceni porazil Jedinstvo, ki si je zabilo kar dva avtogola. V drugi tekmi, za katero je bilo mnogo več zanimanja, ker sta se srečala dva domača nasprotnika, je Jugoslavija le s težavo tesno premagala BSK-a, ki je šele v drugem polčasu klonil.

V Zagrebu je gostovala sarajevska Slavija ter dosegla remis, kateri ji daje lepe izgleda, da se bo pretokla v nasled-

Med seniorji se je bil boj v glavnem med Smolejem in Klančnikom L., zmagovalcem iz Kranjske gore. Zmagal je tokrat Smolej. Pri juniorjih so pa dominirali Ilirijani. Tehnični rezultati so sledeči:

Seniorski: 1. Smolej Franc, Bratstvo 1.13:53; 2. Klančnik Lojze, Dov.-Mojstr. 1.14:10; 3. Knific Jože, Bratstvo 1.16:56; 4. Keršajn Andrej 1.17:08; 5. Petrič Anton 1.18:08; 6. Mrak Franc (vsi trije Ilirija) 1.19:31; 7. Jakopič Gusti Sm K Ljub. 1.19:59; 8. Klančnik Gregor, Dov.-Mojstr. 1.20:42; 9. Knap Leon, Ilirija 1.21:37; 10. Razinger Tone, Bratstvo 1.21:48.

Juniorski: 1. Rožič Janez 0.53:07; 2. Oswald Lojze 0.53:20; 3. Kopavnik Lojze 0.55:02; 4. Kajzar Franc (vsi Ilirija) 0.56:21; 5. Stana Roman, Bratstvo 0.57:06; 6. Hrovat Janez 0.58:42; 7. Snoj Franc 0.59:23; 8. Demžar Tone (vsi Ilirija) 1.02:33; 9. Pristavec Mirko, Bohinj 1.03:30; 10. Arih Franc, Bohinj 1.05:40.

nie kolo. **Concordia** je sicer dvakrat vodila z enim golom naskoka, a si te prednosti ni znala ohraniti.

Gradjanski je imel srečo, da se ni vrnil porazen iz Splita, ker je imel Hajduk več od igre, že radi defenzivne taktike gostov. Glaser je branil fenomenalno. »Purgerje« so prišli v vodstvo v 7. min. drugega polčasa, v sredini polčasa pa je Hajduk iz upravičene enajstke dosegel izravnanje.

Rezultati tekem:
BSK—Jedinstvo 3 : 1 (2 : 0).
Jugoslavija—BASK 2 : 1 (2 : 0).
Concordia—Slavija 2 : 2 (2 : 1).
Hajduk—Gradjanski 1 : 1 (0 : 0).
Po včerajšnjih tekmah izgleda, da se bodo kvalificirali za naslednje kolo BSK, Gradjanski in sarajevska Slavija, odločile pa bodo o tem še povratne tekme.

Olimp je postal nadmočen ter je končno tudi tesno, a zaslužen zmagal. Strelec: Čonček, Ključar, Lukič, Raksany za Olimp, za Celje Botekar, Krempuš in Pešec.

MITIĆ IZPADEL IZ KONKURENCE GOSPODOV V DVOJE.

V nadaljevanju teniškega turnirja v Bremenu za prvenstvo Nemčije na pokritelih igriščih je naš zastopnik Mitić izpadel tudi v igri v dvoje z Willom kot partnerjem proti paru R. Menzel-Metaxa 3 : 6, 2 : 6, 1 : 6. Ostali rezultati: Henkel proti Dallosu 6 : 4, 8 : 10, 6 : 4. Redl : W. Menzel 1 : 6, 1 : 6, 6 : 3, 6 : 3, 8 : 6, Henkel : Goepfert 6 : 3, 10 : 8, 6 : 3. Gdč. Kovač-Somogyi sta se z zmago nad parom Gdč. Gulbrandson-Roberg 6 : 1, 6 : 2

plasirali za finale, dočim je izpadel par Gdč. Kovač-Mitić v mešanem double proti paru Gulbrandson-Goepfert 6 : 3, 6 : 2.

OBCNI ZBOR KOLESARKE ZVEZE V ZAGREBU.

Za včerajšnji občni zbor kolesarjev v Zagrebu je vladalo veliko zanimanje. Prisotnosti je bilo okoli 60 delegatov klubov. Radi postavljanja komisariata v Beograjski podvezi je prišlo do ostre debate. Sledila so poročila posameznih funkcionarjev. Na predlog referenta A. Baneka je občni zbor brisal kaznovani o priliki dirke okoli Slovenije in Hrvaške. Po odobritvi letnega proračuna in absolutorija je bila izmed dveh list 5 : 40 : 2 glasovoma izvoljena lista zaslužnega prijatelja kolesarskega sporta z. Hinka Rosenberga. Odobrova lista jamči za uspešno delo v novem poslovnem letu.

s. Se ona odpovedana smuška tekma.

Šah

Mednarodni šahovski turnir v Moskvi

V 11. kolu sta Keres in Flohr v zelo brezbarvni partiji zaključila z remijem. Bjelavjenec je v lepem stilu premagal Pana. Lillenthal je imel proti Rabinoviču dobljeno partijo, pa je pot k zmagi prežil in moral deliti točko. Reshewsky je za las nšel porazu, ki mu ga je pripravil Alatorcev. Ostale partije so bile prekinjene.

V 12. kolu je Flohr v zelo napeti partiji porazil Rabinoviča, ki pa kljub temu še vedno vodi na čelu tabele. Keres je remiziral s Kanom, remis so končale še naslednje partije: Bjelavjenec—Goglidze in Ragozin—Panov. Makaganov pa je v zelo dramatičnem napadu matiral Reshewskega, ki je tako izgubil važno točko. Ostale partije so bile prekinjene v nejasnih pozicijah.

Sobota je bila določena za nadaljevanje prekinjenih partij. Smislov je premagal Goglidza, Ragozin Konstantinopolskega, Alatorcev Goglidza, Konstantinopolski Goglidza, Alatorcev Toluša, Flohr Kana, Romanovski Bondarevskega in Kan Bjelavjenca. Remis pa so bile sledeče partije: Alatorcev—Bjelavjenec, Konstantinopolski—Romanovski, Romanovski—Smislov, Goglidze—Makaganov, Lillenthal—Panov, Levenfiš—Romanovski, Toluš—Konstantinopolski in Levenfiš—Lillenthal.

Stanje po 12. kolu: Rabinovič in Makaganov 6½ (1), Ragozin in Smislov 6 (2), Bjelavjenec 6 (1), Flohr 5½ (3), Kan 5½ (1), Alatorcev 5 (2), Konstantinopolski 5 (1), Toluš 5, Lillenthal 4½ (3), Goglidze 4½, Reshewsky 4 (5), Levenfiš 4 (4), Romanovski 4 (2), Panov 3 (4) in Bondarevski 2½ (4).

SPD Maribor je odpovedalo medklubsko smuško tekmo na standard progi Jezerski vrh—Josip dol, ki bi se po sporedu morala vršiti 29. jan.

s. Sodniški izpiti za teke, smuk in slalom bodo v prvi polovici meseca februarja v Mariboru; izvedla jih bo Mariborska zimsko-sportna odzveza. Prijave je treba poslati do 28. I. na naslov: tajništva podzveze.

s. Boksarsko prvenstvo Zagreba se je pričelo pretekli četrtek v Zagrebu. Sodeluje 5 zagreb. klubov: Herkules, Gradjanski, Croatia, Policijski in Makabi. Do odločitve je prišlo samo v kategoriji »muha«, kjer se je vršil takoj finale, ker sta se prijavila samo dva tekmovalca. Nemček (Croatia) je po točkah premagal Baršića (Policijski) ter tako postal prvak Zagreba v svoji kategoriji za leto 1939. Prihodnji četrtek bodo finalna tekmovalja v vseh drugih kategorijah.

Klubsko prvenstvo Slovenije

V okviru klubskih tekmovalj za prvenstvo Slovenije sta bili včeraj odigrani v Mariboru dve tekmi. Prvo je MSK proti I. garnituri SK Zeleničarja odločil v svojo korist z razmerjem 6½ : 1½. Šahovska sekcija UJNZB pa je v razmerju 6½ : 1½ premagala II. garnituro SK Zeleničarja.

Bogoljubov — Eliskases

Podoba je, da je Bogoljubov popolnoma odpovedal. V 9. partiji matcha ga je doletel že tretji zaporedni poraz. So to zmago je Eliskases postavil v svojo korist razmerja 6 : 3. Morda bo Bogoljubov preživel krizo, v katero je očitno zapadel, vendar pa bo težko zlahka nadomestiti izgubljene točke.

ŠPANSKA OTVORITEV.

Beli: Bogoljubov. Črni: Eliskases. (6. partija matcha).

1. e4, e5, 2. Sf3, Sc6, 3. Lb5, a6, 4. La4, Sf6, 5. De2, b5, 6. Lb3, Lc5, 7. a4, Tb8, 8. a:b5, a:b5, 9. Sc3, 0—0! 10. d3! d6, 11. Ld5, h6, 12. Lf6, Df6, 13. Sd5, Dd8, 14. 0—0, b4, 15. h3, Kh8, 16. La4, Se7, 17. Td1, La6, 18. Lb3, c6 (Sg6), 19. Se7, De7, 20. Ta1, Lb7, 21. c3, b:c3, 22. b:c3, Ta8, 23. d4, e:d4, 24. c:d4, Lb4, 25. Lc2, c5, 26. d:c5, d:c5, 27. Tf1, Tc8, 28. Ta8, L:a8, 29. e5, Td3 (P), 30. e6! L:f3, 31. T:d8f, D:d8, 32. Df3, f:e6, 33. De4, Dg8, 34. Lb3, Lc3, 35. L:e6, De8, 36. g3, Ld4, 37. Kc2, g6, 38. h4, h5, 39. f4, Kg7, 40. Db7, Kh6, 41. Da6, De7, 42. De8, Lg7, 43. Kh3, Dd6, 44. Lc4, Dd1, 45. De6, remis!

Rešitev križanke štev. 17.

Vodoravno: klobučar, Velestvo, in, sapa, roko, Ra, ibidem, napis, se, ali, os, ro, pi, Ivan Mac, tele, saninec.

Navpično: Kvirinal, lenoba, pas, ol, kiparica, besedilo, USA, est, iti, Cop, oven, Avar, so, ule, ro, Abesinec.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMR1

DETEKTIVSKI ROMAN

Jenkins je vedel, da inspektor ne zahteva in ne pričakuje odgovora na svoje vprašanje. Vedel je tudi, da premišljeno hodi preko preveč vidnih sledov in se za odkrivanje rajši poslužuje zdravega razuma.

»Kaj je z Mansfieldom, gospod? Morda se je lahko neopažen izmuznil iz gledališča takoj na začetku drugega dejanja.« je slutil Jenkins.

»Da, to nameravam izvedeti. Ampak tu smo spet v isti zagati.« je izjavil inspektor. »Poklical sem takoj zjutraj dr. Tempesta. Pravi, da se ne pozna zaupno z Mansfieldom, da pa ve, da je povsem imel trde življenjske boje v svojem pokli in da se mu ne godi bogve kako dobro. Potreben bi bil hud nagib, da bi trdo se boreč in delujoč advokat ogrozil svojo kariero — četudi ne vrst — z umorom. Toda vzlet temu mislim, da je Mansfield lagal, ko je rekel, da ne pozna Karla Ardena.«

»Ali naj poizvedujem v Ingramovem gledališču in poskušam najti prodajalke programov, ki so imele sinčji službo v parterju?« je vprašal Jenkins.

»Da. Rad bi tudi vedel za številko Mansfieldovega sedeža. Naročite mi sedež za današnji večer. Rad bi si sestavil majhen pregled časov.«

»Ali želite isti sedež, ki ga je imel sinčji Mansfield? Morda ga bom dobil,« je predlagal Jenkins.

»Vsekakor!« je rekel Reynolds. »Morda je na načrtu v pisarni blagajne zaznamovano Mansfieldovo ime. Mislite na to!«

Ko je hotel detektiv oditi, ga je Reynolds ustavil.

»Kupite dva sedeža, Jenkins. Skrajna sedeža blizu vrat, če bo mogoče. Bova drevi skupaj delala majhno rekonstrukcijo in bova videla, kaj bo. Vi boste delali natanko tako, kakor bi delal Mansfield, jaz pa bom — začel pri odskih vratih in bom delal, kar bi mogel delati Ingram po končanem prvem dejanju.«

Detektivu Jenkinsu je zažarelo od veselja obraz kakor soljarju, ki se pripravlja na pot za skritim zakladom.

»Hvala vam, gospod.« je odgovoril in dodal z navnim navdušenjem: »To je imenitna igra, ta najina, kaj ne, gospod?«

»To ima svoje dobre in slabe plati, fant.« je dejal mlajšemu možu, »dasi so morda lepši poklici kakor lov na zločince.« Pogledal je na uro. »Torej idite. Je že skoraj devet. Zdjaj bi morala priti postrežnica in Ingramov sluga bi moral priti ob pol desetih, če je točen. Jaz bom medtem prerešetal Ingramove in Mansfieldove izpovedi, preden se lotim ostalih ljudi, ki so poznali Ardena.«

Cez nekaj minut se je oglasilo dolgo zvonjenje, nato pa oblastno trkanje.

Reynolds je odšel v predsobo.

»To je ona, gospod, stavim, da je,« je mrmorjal stražnik kakor iz groba.

»Idite v kuhinjo, bom že jaz opravil z njo.« je obljubil inspektor.

Odprl je vrata in vstopila je majhna, zelo zamarnjena ženska, vsa razmršena od jeze.

»Kaj je to, vse tole? To bi rada vedela!« je razgorčena vprašala.

»Izvedeli boste pravočasno,« ji je rekel inspektor. Odvedel jo je v knjižnico in zaprl vrata.

Zena je dala roke v bok ter si ogledovala inspektorja od glave do nog.

»Zdi se mi, da gospod Ingram nocoj ni v svojem stanovanju in zato je imel njegov sluga spet družbo in vi in tisti, ki sem ga videla ob pol osmih, ste zaostali parček, kaj ne?« je začela pogovor.

Reynolds ni povedal, kdo je. Jeza je

ženi razvezovala jezik. Strah pred zakonom bi lahko posušil ta vir informacije.

»Zakaj bi Parsons ne smel imeti družbe, če mu to njegov gospod dovoljuje?« je mirno vprašal.

Postrežnica je napadajoče stopila naprej in privzdigla brado.

»Poglejte, vi, gospod Nevesekdo, zdaj dajem vprašanja jaz, ne vi! — Gospod Ingram to dovoljuje, res? Poglejte no! Vi prav dobro veste, da gospod Ingram o tem nič ne ve in da tudi najbrže izvedel ne bo, če mu tega ne povem jaz!«

Reynolds je s preudarkom sprejel njeno izjavljajočo ton.

»Moja draga gospa, če Parsons povabi vsake svete čase enkrat nekaj svojih dobrih prijateljev sem, kakaj naj ti vedo, ali mi je dal gospod Ingram dovoljenje ali ne?«

»Jaz se imenujem gospa Hutchingsova in ne izkušajte na meni nobenih svojih »moja draga gospa« — to me ne gane, veste. In če ste bili tu že kdaj prej, potem je to tem večja sramota, da varate gospoda Ingrama. In če ste mislili, da je dovolil, potem ste še večji bedak, kakor je na vas videti. Tako! In zdaj — dovolj dolgo sem bila zadržana od svojega dela. Vi in tisti komediantski kifclje se lahko izgubita od tod, jaz bom pa Parsons povedala, kaj si o njem mislim. Kje je sploh? Je še zmeraj nadelana?«

S sodišča

„Tovarne sanj“ pri nas

Tudi pri nas ne mine dan, da ne bi dnevniki pisali o Hollywoodu, o Ufa-filmu in njenih zvezdah in zvezdnicah. Dosti zanimivega se zgodi tam, ljubezni je vedno na pretek, tudi žalosti. Največ, kar se dogaja za kulisarijami raznih »Hollywoodov« in kar pride v svet, so razne ločitve in ponovne močitve ter ženitve raznih filmskih div in zvezdnikov. O ostalih stvarih, ki se dogajajo v ozadju in ki poganjajo ves ta ogromni motor tonifilmske industrije s tisočimi kolesi, se redko kaj zve. Razprava, ki se je vršila pred malim kazenskim senatom na okrožnem sodišču v Mariboru, je javnosti od čisto svojstvene stvari odgnala prezanilne podrobnosti o »tovarnah sanj« pri nas — o naših kinopodjetjih.

Na zatožni klopi sta morala sesti 32-letni Avgust Kreutz, mehanik iz Ormoža in njegov starši oče. Stari še ni stal nikoli v življenju pred tremi sodniki. Po vedal je, da ima dve hiši v Ormožu, da je ključavničar in kinopodjetnik, poslovodja v kinopodjetju pa je njegov sin. Za kaj drugega se on ni več briga; ostarelo je že.

Sin se je moral zagovarjati zaradi dveh zadev: zaradi nekega stroja in potlej zaradi zvočnika. Od tv. Kleindienst in Posch v Mariboru je dobil nekaj pisanih stroj, da bi ga prodal naprej. Zgodilo pa se je, da je sin pretiral s trditvijo trgovske vezi, zaradi česar je trdila zahtevala neizplačani stroj nazaj. Morala je celo tožiti, mlajši Kreutz je bil obsojen, ni pa vrnil stroja. Zato je zahtevala trdila od Kreutza razodetno prisego. Ta je pred sodiščem navedel, da je že pred pol leta izročil stroj trgovcu Senčarju v Strigovi. Nazadnje se je celo dokazalo, da ni dal stroja na poizkušnjo, ampak, da ga je zamenjal z njim za motorno kolo, da je torej napravil nekako kupčijo s strojem, kar ne bi smel, ker ni bila njegova last.

Po dokazovanju sem in tja, je Kreutz nazadnje izjavil: Saj smo se s trditvijo ven dar poravnali, nikake škode nima.

Predsednik: Ali resnice niste govorili pred sodiščem? Rekli ste, da ste dali Sen-

čarju stroj na poizkušnjo, niste pa povedali, da je bil prodan.

Kreutz je nato omenil, da on ni toliko mislil takrat, ali je bil stroj na poizkušnjo ali prodan, ko se je vendar pri razodetni prisegi šlo zato, kje je stroj.

Če je bil prvi del razprave zapleten, je bil pa drugi del še vse bolj zapleten in zanimivejši. Šlo je za odenke iz ozadja filmske produkcije pri nas, za ton film, za zvočnike. Obtožbo je zastopal zastopnik trdila, ki popravila in dobavljala zvočnike, Mlakar. Prečital je obtožbo in nazadnje povdaril, kako ga je hotel Kreutz Avgust mlajši opehariti za zvočnik. Zadeva se je razvijala tako: Stari Kreutz je kupil najprej stari zvočnik. Igrali so nekaj let filme nanj, ker pa ni odgovarjal glasovno, so ga dali firmi Mlakar v popravilo. Reparatura je trajala nekam dolgo, da je poslala firma tačas svoj zvočnik za nekako nadomestilo, dokler ne bo prvi zvočnik popravljen. Do sem je šla zadeva gladko, potlej pa se je začela zapletati. Kreutz ni hotel vrniti zvočnika, ker je firma, od katere je Mlakar dobil zvočnik, zahtevala, da ji plača prvi zvočnik, katerega je baje prav tako kupil od Mlakarja. Kreutz mu zaradi tega sploh ni vrnil zvočnika. Mlakar pa je gnil zadevo do stoja sedemdeset, ki je končno razsodil, da mu mora zvočnik vrniti.

Kreutz je zvočnik res vrnil, ali pri vrnitvi se je izkazalo, da je manjkal usmerjevalec. Kreutz mlajši je moral znova pred okrajnim sodiščem v Ormožu, kjer bi naj znova pod prisego izpovedal, da je vrnil zvočnik. Zdaj je šlo za to, ali je zvočnik brez usmerjevalca tudi zvočnik. Zastopnik firme Mlakar je trdil, da je zvočnik brez usmerjevalca toliko, kakor avto brez motorja, da je torej moral biti usmerjevalec zraven zvočnika, ko mu ga je posodil. Isto je izpovedala podjetnica Mlakarjeva, ki je sicer ločena od svojega moža, ki ji pa mož vendar vodi nene poslovne zadeve.

Nazadnje je sodišče Kreutza starejšega sploh oprostiti, tudi mlajšega poljudije in poneverbe, obsodilo pa ga je radi dveh lažnih priseg na 6 mesecev stroga zapora, za tri leta pa mu odvzelo častno državljanske pravice. Zagovornik je prijavil priziv in revizijo procesa.

nameščencem pa bo potem v obrokih odtrgovala od mezd in plač. Voz bo zelo poceni, to pa zaradi velike produkcije in zaradi opustitve slehernega nepotrebnega luksusa. Tako bo n. pr. barvan samo v enem tonu, izdeloval pa ga bodo v treh tipih. Država bo prodajala te avtomobilčke sama, reklamno pa ga delal tisk in radio. Po zunanosti je ta nemški ljudski avtomobil zelo mičen.

»ZAPACATENA KNJIGA« V LONDONU.

Na neki razstavi, ki so jo nedavno odprli v Londonu, je razstavljena tudi velikanova knjiga. Ta knjiga je pa samo od zunaj knjiga, znotraj pa je votla. V notranjosti knjige je majhna soba z mizo, papirjem in peresnikom.

V to »knjigo« sme vstopiti vsak dijak-obiskovalec te razstave in v njej napisati poljubni članek. V tem članku sme dijak napisati vse, kar hoče o šoli, učiteljih, učni metodi, tovariših in posameznih predmetih. Razstavo bodo obiskali vsi londonski srednješolci.

Ker dijaki vedo, da bo ta knjiga odprta šele čez deset let, torej takrat, ko bodo že davno izven šole, bodo lahko iskreno in brez skrbi napisali vse, kar mislijo o šoli in učiteljih. Vse dijaške zapiske bodo ob zaključku razstave zaklenili v kovinski tresor, kjer bodo ostali zaprti do začetka 1949.

Angleški pedagogi so mišljenja, da bo imel ta poizkus zanimive posledice, ker bodo dijaki privrati brez kontrole in strahu napisali, kar jim teži srce.

KAJ MISLIJO POSAMEZNI NARODI O ŽENSKAH.

Za mentaliteto posameznih narodov je značilno, da se v narodnih pogovorih najjasneje izraža mišljenje o ženi. Španec in prvi v narodnem pogovoru: »Žena in mezek sta ubogljivejša, če ju milujemo in razvajamo, kakor če ju skušamo spr-

viti k pameti s palico.« Francoz pravi: »Lisica je lokava, modra, vsevedna. Od nje je lokavejša, modrejša in vsevednejša samo žena.« Arabec je takega-le mnjenja o moški in ženski lepoti: »Moška lepota je odvisna od njegove duše, ženina duša pa je odvisna od njene lepote.« — Mišljenje Indijca: »Žena je kakor senca. Če greš za njo, stalno beži pred teboj, če pa bežiš od nje, bo vedno teklela za teboj. Japonci so že manj kavalirsko razpoloženi: »Ženino orožje je jezik, ki mu nikoli ne dopusti, da bi zarjavelo.« Holanďci pravijo: »Žene in norci nikoli ne oprashaajo.« Angleži so proti ženam prilično skeptični: »Žena se smeje kadar more, joče se pa, kadar hoče.« — Turki pregovor: »Kdor pretepa ženo, je podoben tistemu, ki bije po vreči moke. Iz vreče gre vse tisto, kar je dobro, in ostanejo samo slabi ostanki moke.« — Nekim nemškimi ženomrzcem je svoj čas dejal: »Vse dobre žene počivajo v grobu.«

× Mojzesa brez brade je upodobil neki mladi madžarski kipar, in sicer po zamisli profesorja Freuda, tvorca psihoanalize. Med vojno se je Freud umaknil iz Dunaja v Budimpešto k nekemu Landoszu, čigar sinček je psihoanalizo proučeval in mu prerokoval, da postane kipar. Njegova napoved se je uresničila, in nedavno je mladi kipar priredil v Parizu razstavo s plastiko Mojzesa. Prvič v zgodovini likovne umetnosti je tu Mojzes upodobljen brez brade. Za ta kip, poln egiptovskih potez, je dal mlademu kiparju pobudo sam Freud.

Gospod: »Želim, da mi date ves tisti denar, ki ste mi ga bili utajili, odkar ste gospodinja pri meni.«

Gospodinja: »Ali naj sprejemem to kot žalitev ali kot ženitveno ponudbo?«

Zanimivosti

Kako so nekoč potovali diplomati

NEKDANJI SIJAJ IN RAZKOŠJE NA DIPLOMATSKIH POTOVANJIH.

Če današnji ministri evropskih držav potujejo po svetu, da bi navezali diplomatske stike, podpisali kako pogodbo ali se udeležili kakšne konference, se to navadno zgodi povsem enostavno. Današnji politiki izbegavajo ceremonioznost, pretirane svečanosti in prihajajo navadno z majhnim, toda izbranim spremstvom. V prešlih časih so bili taki obiski diplomatov mnogo svečanejši in pompoznejši. Kolikor močnejši je bil tak vladar ali politik, toliko senzacionalnejše je bilo tudi njegovo spremstvo. Gostije, ki so jih nekoč prirejali na čast kakemu državniku, so mnogokrat stale celo premoženje.

1500 oseb v Wallensteinovem spremstvu.

Tako se je n. pr. zgodilo, ko je prišel glasoviti vojskovodja Wallenstein prikrati v Berlin. Pri tem je uganjal take ceremonije, ki bi v današnjem času izzvale največjo senzacijo. Pojavil se je v spremstvu svojih neštevilnih visokih častnikov, celih čet grofov in knezov ter neštevilnih tajnikov in slug. V celoti je štel njegovo spremstvo 1500 ljudi.

24. junija 1628 je bil prava senzacija. Wallensteinovo spremstvo je obsegalo: generalni štab, vojno pisarno, poljsko pošto, 1 zemljemerca, 1 kaplana, nekaj jezuitov, 1 zdravnika, 16 pačev, 16 komornikov, 12 lakajev, 24 trabantov, 2 vartarja, generalnega nadzornika vozov, kopicu služkinj ter francoske in češke kuharje.

Navdušene dvorne dame.

V takratnih berlinskih vladnih krogih so se ball, da bo Wallenstein nastopil kot brezobziren diktator, toda dvorne dame so bile najprijetnejše presenečene. Wallenstein se je izkazal kot dovršen kavalir. Bil je posebej ljubeznivost.

pa je kar »na juriše osvojil vsa ženska srca. Dame so se naravnost ogrevale zanj. V čast temu velikemu vojskovodji so priredili gostijo, pri kateri je Wallenstein pokazal vse prednosti svoje genialne osebnosti. Dame je šarmantno zabaval, in če smemo verjeti zgodovinskim poročilom, mu je kakor bi trenil uspelo prebiti ledeno atmosfero.

Časi se spreminjajo.

Od tega časa, ko je bil Wallenstein v Berlinu, so minila tri stoletja. Kar je bilo takrat »aktualno« in »moderno«, je že zdavnaj postalo zgodovina, spomin. Danes pač ne bi nobenemu politiku padlo na um, da bi šel na obisk v tujo državo s takim spremstvom, kakor je storil to Wallenstein. Čas, v katerem živimo, je postal na zunanjo zelo trezen.

NEMŠKI LJUDSKI AVTOMOBIL.

Pred tremi leti je naročil kancelar Hitler najznannejšim nemškimi inženirjem avtomobilske industrije, naj mu konstruirajo majhen cenen voz, ki bi bil pripraven za potrebe članov Delovne fronte. Načrt je bil takoj izdelan. Toda ne samo načrt, tudi tovarna, ki bo izdelovala ta majhen voz v velikanskih množicah, je bila zgrajena z neverjetno naglico. Tovarna je že povsem gotova, tako da bo letos začela obratovati. Zanimanje za majhen avtomobil je veliko, kajti že zdaj je naročenih 20 tisoč teh cenelih voz. Prav tako kakor sama misel in konstrukcija voza je zanimiva tudi način, kako se bo voz prodajal. Avtomobil postane lastnina vsakogar, ki si ga natoči in ga začne odplačevati. Odplačevanje je razdeljeno na dobo treh do štirih let. Stroške za produkcijo bo namreč vnaprej krila država.

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par; najmanjša oglasilnina za en oglas je din 6.—. Družni študijski oglasji din 1.— do besedi. Najmanjši znesek za to oglasje je din 10.—. Debele tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasni dvakrat več kot običajno obliko stane din 2.—. Znak za male oglasje se očitajo takoj pri naročilu oglasov, da se vpostiti v glasu skrajni v naročilu ali da so oglasni oglasilci na četkovi računi št. 11.409. Za vsa nismena odgovora glede malih oglasov se mora oglasilci znanja za 3 dni.

Razno

TOMAZEVA ZLINDRA SE JE POCENILA!
18%ne vagonске pošiljke franko vagon Ljubljana po din 92.—. Na drobno iz Maribora po din 110.— za 100 kg. Kmetijska družba, Maribor, Meliska cesta, tel. 20-83. 358

ČE HOČETE res dobro vino piti, morate v »Prešernovo klet« priti. Trafenik v Gospoški ulici. 244

Poseti

VINOGRADNO POSESTVO se takoj proda v Creti pri Hočah. Naslov v upravl. 563

V našem

POZOR! Vinogradno posestvo se da v najem. Beranč Franc. Krčevina. Vinarje 15. 561

Služba išče

ISČEM MESTO SLUGE v trgovini, pisarni itd. Star 27 let, vojaščinu prost. Bil sem že v takih službah z dobrim spricvalom, položim tu di nekaj kavejce. Dopise na upravo pod »Sluga«. 560

Fletno

Blaga..dečve

novi vzorci za **PLANINSKI PLES** pri **Tekstilna Budefeldt**

Maribor, Gosposka ul. 14

Širite »Večernik«

Inventurna prodaja

in prodaja ostankov

Ostanki blaga
čudovito poceni

Textilana Budefeldt

Maribor, Gosposka ulica

SETA
VLOŽEK

varuje noge, čevlje in nogavice

Prvovrstno kosovno apno
porabno tudi zlasti
v kemične svrhe

dobavljajo v vagonih pošiljkah
apnenice Ant. Birolia v Kresnicah

Cene konkurenčne

1300 Pisarna

Ant. Birolia, Ljubljana, Dalmatinova 10